

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1926.

Ljubljana, 13. oktobra 1926.

Štev. 8.

65.

ANTON BONAVENTURA, PO BOŽJI IN APOSTOLSKE STOLICE MILOSTI ŠKOF LJUBLJANSKI, VSEM VERNIKOM SVOJE ŠKOFIJE PO- ZDRAV IN BLAGOSLOV!

V okrožnici z dne 11. decembra l. 1925. so sv. Oče zapovedali nov praznik, ki naj se obhaja povsod po katoliškem svetu. Ta praznik naj bo na čast Jezusu Kralju. Zanj je določena zadnja nedelja v mesecu oktobru.

Ker se ta praznik letos prvič obhaja, vam hočem, pokoren sv. Očetu, pomen tega praznika vsestransko obrazložiti. V ta namen bom posnel nauke sv. Očeta v omenjeni okrožnici, da bodo tako rekoč sv. Oče sami k vam govorili.

1. Temelj kraljeve oblasti Jezusove.

Ko govorimo o kraljevi oblasti Jezusovi, mislimo o tej oblasti, ki jo ima On tudi kot človek. Že sv. Ciril Aleksandrijski to dobro pove rekoč: »On ima gospostvo nad vsemi stvarmi, ki si ga ni prilastil s silo in ki mu ni došla od drugod, ampak ga ima po svojem bistvu in naravi.« Kaj pomeni to »bistvo in narava«? To-le: v Jezusu je človeška narava združena z božjo naravo v eno in sicer božjo osebo. Od tod gospostvo te božje osebe v dveh naravah nad vsemi stvarmi. Zato morajo angeli in ljudje biti pokorni Jezusu ne le kot Bogu, ampak tudi kot Človeku, ki ima radi te čudovite zveze v božji osebi vso oblast nad vsemi stvarmi.

Toda Kristus ima kraljevo oblast nad nami ne le radi te čudovite zveze božje in človeške narave v eno božjo osebo, ampak tudi zato, ker si je to pravico pridobil z delom odrešenja. Saj so znane prekrasne besede sv. Petra, ki pravi: »Niste bili odkupljeni z minljivim zlatom in srebrom..., ampak z drago krvjo Kristusa, kakor neomadeževanega in nedolžnega jagnjeta« (1. Petr., 1, 18—19). Nismo torej sami svoji, ampak lastnina Jezusova smo, ki je kot odkupnino iz suženjstva hudobnega duha za nas zadnjo kapljico svoje dragocene krvi prelil.

Iz teh dveh razlogov torej, ker je namreč Jezus božja oseba in ker nas je odkupil, smo popolnoma nanj navezani, popolnoma v njegovi oblasti, da je v pravem pomenu besede naš Gospodar, naš Kralj.

2. Vsebina te kraljeve oblasti.

Sedaj se povprašajmo, kaj ima ta kraljeva oblast v sebi? Odgovorim, da ima ta kraljeva oblast v sebi tri posebne oblasti.

Prva je zakonodajna oblast. Vsak kralj daje postave, katere morajo podložniki izvrševati. Res, dandanes je pri kraljih in sploh pri vsakem vladarju ta oblast močno omejena in navezana na predloge ljudskih predstavnikov. Pri Kristusu pa, ki je božja oseba, kraljeva oblast ni prav nič omejena. Marveč On nam je dal postave popolnoma po svoji svobodni, najvišji, najsvetejši volji, kateri se moramo brezpogojno pokoriti. In sam trdi, da edino tisti, ki njegove zapovedi izpolnjujejo, mu posvedočijo svojo ljubezen in bodo ostali v njegovi ljubezni.

Vsak kralj ima tudi sodno oblast, da sodi sam, ali pa po svojih namestnikih vse podložnike, kako dane postave izpolnjujejo. Kralj ali njegovi namestniki se morejo v sodbi zmotiti, kakor se večkrat dogodi. Ker je Kristus najvišji kralj, ima tudi sodno oblast, pa bo posebno takoj po smrti in na sodni dan sodil vse ljudi. Sodil bo pa popolnoma pravično, ker je po naravi vseveden in neskončno pravičen.

Vsak kralj ima oblast, da sodbo tudi izvrši, ker drugače bi bila sodba ničevna in brezpomembna. Tudi Kristus Kralj ima tako izvršilno oblast. Sodbo gotovo izpelje. Dobro plačuje, hudo pa kaznuje. To se godi že na tem svetu, ko nam pošilja razne nadloge, ki jih pa premnogi nočejo poznati kot od Boga poslana. Posebno jasno pa se bo ta moč pokazala sodni dan. Pravičnim bo rekel, naj gredo v božje veselje, krivičnim pa, naj se poberejo v večni ogenj in takoj se bodo pravični dvignili v večno življenje, krivični pa se pogreznili v večno pogubljenje.

To trojno oblast torej: zakonodavno, sodno in izvršilno moramo Kristusu Kralju priznati.

3. Obseg te kraljeve oblasti.

Kaj pa obsega ta trojna oblast Jezusa Kralja? Sveti Oče tako-le pišejo: Gospostvo Jezusa obsega vse ljudi. Da, kraljeva oblast Jezusova se ne razteza edino le na katoliške narode, ali le še na one, ki so prejeli sv. krst in bi po sv. krstu pripadali katoliški Cerkvi, pa so se od nje odvrnili po verskih zmotah in žive v krivih verah, ali so ločeni od njene ljubezni in od vrhovnega poglavarja Kristusove Cerkve, pa žive v razkolništvu. Ampak kraljeva oblast Jezusova obsega tudi one, ki še nimajo krščanske vere, pa naj bodo celo pagani, malikovavci, ali odpadniki od vsake vere. Vse je ustvaril Bog in za vse je Jezus svojo dragoceno kri pretil. Zato so njegovi, akoravno njegovega gospostva ne priznavajo, ali morda njega sploh ne poznajo.

Kakor posamezni ljudje so Kristusu Kralju podložne tudi družine in države. Saj družine in države in sploh vsakršna društva rastejo iz posameznih ljudi, ki tudi kakorkoli združeni ostanejo pod kraljevo oblastjo Kristusovo. On je vir blaginje za posamezne ljudi in tudi za društva, kar trdi sv. Peter rekoč: »V nikomer drugem ni zveličanja, zakaj nobeno

drugo ime pod nebom ni dano ljudem, da bi se mogli v njem zveličati.« On je tako posameznim državljanom kakor tudi državi začetnik blagostanja in resnične blaženosti.

Vladarji narodov naj torej sami in skupno z ljudstvi priznajo obstoječe Kristusovo gospostvo, javno naj mu dajejo dokaze spoštovanja in popolne pokorščine, ako hočejo ohraniti sebi nezmanjšano veljavo, ter pospeševati in množiti srečo domovine. Vladarji imajo namreč samo zato veljavo in morejo ljudi s postavami v vesti zavezati, ker imajo oblast od Boga, pa so božji namestniki in vladajo soglasno z voljo božjo, ki edina posega v notranjost človeka in ga veže v vesti. Ker pa vladarji in vlade Boga in Jezusa Kristusa ne priznajo, pa so ga iz postav in iz države odstranili in zajemajo svojo oblast od ljudi, se je zgodilo, da se je zrušil temelj njihove veljave in moči. Saj so zavrgli Boga in Jezusa, katerega najvišja in vsesplošna oblast je edini razlog, zakaj morejo in smejo nekateri vladati, drugi pa so jim dolžni izkazovati pokorščino. Kjer se pa to božje gospostvo več ne priznava, je odstranjen vir pravice za vladanje in vir dolžne pokorščine, pa se mora zato pretresti in zrušiti vsa človeška družba, kakor se mora pretresti in zrušiti zgradba, ki se ji je izpodkopal in odnesel temelj.

4. Sadovi priznane kraljeve oblasti Kristusove.

Nasproti pa moramo trditi, da izhajajo za človeško družbo nad vse velike dobrote od tod, ako se prizna Kralj Jezus Kristus. Vzdržal bi se v državah prepotrebni mir in red. Kristusovo kraljevo dostojanstvo posvečuje namreč veljavo vladarjev, ker bi se vsi zavedali, da vladajo v imenu najvišjega Kralja in so deležni njegovega veličanstva. In le v tem priznanju je pokorščina podložnih plemenita, dostojna za človeka, ki je podložen vladarju zavoljo Boga, ki mu po njem zapoveduje.

Radi tega je sicer zapovedal apostol Pavel ženam in sužnjem, naj v svojih možeh in gospodarjih spoštujejo Kristusa, a jih je opominjal, naj jim ne bodo pokorni kot ljudem, ampak edino, ker namestujejo Kristusa, ker bi bilo nedostojno, da bi od Kristusa rešeni ljudje bili pokorni ljudem. On pravi: »Drago ste bili odkupljeni, zato ne bodite sužnji ljudem« (1. Kor. 7, 23).

Če bodo prvaki in pravilno izbrani oblastniki uverjeni, da ne zapovedujejo v lastnem imenu, ampak po ukazu in namesto božjega Kralja, je lahko umljivo, kako sveto in modro bodo upravljali svojo oblast in kako se bodo pri dajanju in vršenju postav ozirali na splošno dobro in na človeško dostojanstvo svojih podložnikov. Tedaj bo vzevel in se utrdil miren red, ker ne bo vzroka za vstaje: podložnik namreč bo v vladarjih in ostalih oblastnikih gledal veljavo dano od Kralja Kristusa, pa jim te veljave in oblasti ne bo odrekel, če bi bili tudi iz kateregakoli razloga ne vredni ali bi celo pokaranje zaslužili.

Pa ne samo v posameznih državah bi se ohranil mir in red, marveč tudi med raznimi narodi. Saj bi se vsi zavedali one skupnosti, v katero

jih veže priznanje istega vrhovnega Kralja Kristusa. Ta globoka zavest bi preprečila in zavrla pogoste spore, ali bi jih vsaj omilila in ublažila, ako bi kedaj izbruhnili. In zakaj naj bi, ako obsega Kristusovo gospostvo vse narode, obupali nad mirom, ki ga je prinesel na zemljo Kralj miru, in ki je prišel, da bi vse med seboj spravil, ki je prišel, ne da bi se mu služilo, ampak da on vsem služi in ki je bil, dasi Gospod vsega, zgled ponižnosti, ki je kot največjo zapoved razglasil zapoved ljubezni in je zatrdil, da je njegov jarem sladak in njegovo breme lahko.

O kako srečni bi lahko bili, ako bi se dali od Kristusa voditi posamezni ljudje, vse rodbine in vse države! Tedaj bi mogli zaceliti toliko ran, tedaj bi vse pravo zopet zadobilo svojo prirodno moč, vrnile bi se dobrote miru, odpadli bi meči in orožje iz rok, ker bi vsi sprejeli vladarstvo Kristusovo in bi mu bili radi pokorni.

5. Razlogi za praznik Kristusa Kralja.

Sveti Oče nadaljujejo pouk in pišejo: Da bodo pa tako zaželjene koristi tem večje in da se v krščanski družbi bolj in stalno ukoreninijo, je treba, da se spoznanje kraljevskega dostojanstva našega Odrešenika čim bolj razširi. Temu namenu pa ne more nič bolj služiti, kakor da se ustanovi poseben praznik Kristusa Kralja.

Prazniki svetih skrivnosti vplivajo na srce ljudsko bolj, kakor pa učeno dokazovanje. Tako učeno dokazovanje razumevajo le bolj izobraženi ljudje, prazniki pa prešinejo in pretresejo srca vseh vernikov. Dokazi so bolj za razum, prazniki pa posegajo v vsega človeka, v um in srce. Človek obstoji iz duše in iz telesa, pa ga zato zunanje praznovanje svetih dni prevzame in spodbudi za spoznanje resnic in za napredovanje v notranjem življenju. To nam dokazujejo prazniki sv. mučencev, sv. devic, sv. spoznavalcev, posebno oni Matere božje, sv. Rešnjega Telesa in presvetega Srca Jezusovega.

Sv. Oče zagotavljajo, da bo zapoved, naj se Kristus od vsega katoliškega sveta časti kot Kralj, zadostila potrebam našega časa in bo nudila uspešno zdravilo proti tisti kugi, ki zastruplja danes človeško družbo. Kugo naše dobe imenujejo zmotno prizadevanje, iz vsega življenja odstraniti vpliv Cerkve in sploh vpliv vere v Boga.

Pričeli so s tem, da so zanikali gospostvo Jezusovo nad vsemi narodi; odrekli so Cerkvi pravico, katero ji je podelil Kristus, namreč pravico, učiti vse narode, dajati ljudstvu postave, ljudstva voditi in pripeljati k večnemu zveličanju. Korak za korakom so edino resnično krščansko vero enačili z drugimi krivimi verami; potem so jo podjarmili svetni oblasti, jo predali samovolji vladarjev in oblastnikov. Da, še dalje so šli. Bili so taki, ki so na mesto Kristusove vere hoteli postaviti neko naravno vero, neko naravno čuvstvanje. Da, bile so države, ki so mislile, da so lahko brez Boga in katerih verski nazor se je kazal v brezboštvu in zaničevanju Boga.

Odpad posameznikov in držav od Boga in Kristusa je rodil prežalostne sadove za ves človeški rod. In ti sadovi so: povsod je zasejano seme razprtij; zavist in sovražnost gospodarita med narodi ter zavirata popolno pomirjenje med njimi; nebrzdane strasti vladajo, iz katerih izhajajo medsebojni prepiri, slepo in preveliko samoljubje, ki vidi edino le svojo zasebno korist, ter vse po tem meri; uničen je domači mir; skupnost, stalnost v družini je razmajana, razdrta je človeška družba.

Obstoji pa upanje, da se bo z vsakoletnim praznovanjem praznika Kristusa Kralja človeška družba sebi na srečo potrudila vrniti se k preljubemu Zveličarju. Naloga katoličanov bo, da bodo to vrnitev pospeševali in se z vsemi silami za njo prizadevali. Žal, da mnogi katoliških mož nimajo v družbi onega socialnega mesta in nimajo onega ugleda in one veljave, ki bi jo po vsej pravici morali imeti oni, ki nosijo luč resnice. Morda je to nepovoljno stanje pripisovati mlačnosti in bojzljivosti dobrih, ki se boja vzdržujejo ali se le mlačno zoperstavljajo. Zato so nasprotniki bolj siloviti in predrzni. Ako bi bili vsi verniki splošno prepričani, da se morajo pod zastavo Kristusa Kralja vedno odločno in pogumno boriti, bi kmalu v njih vzplamtel ogenj apostolstva in bi se trudili, kako bi odtujene in neuke duše z Bogom spravili in branili pravice božje.

Vsakoleten praznik Kristusa Kralja bo ta odpad, ki je za človeško družbo tako neizrečeno škodljiv, obsodil in škodo po možnosti popravil, kajti, čim bolj se v zborih narodov in v državnih zbornicah presladko ime Odrešenikovo sramotno prezira, tem bolj potrebno je, da na ves glas poudarjamo in zatrjujemo kraljevo čast Kristusovo in pravice njegove oblasti.

Iz tega razloga so sv. Oče po svoji vrhovni apostolski oblasti ustanovili praznik Gospoda Jezusa Kristusa Kralja, ki naj se praznuje po vsem svetu zadnjo nedeljo meseca oktobra, to je na nedeljo pred praznikom vseh svetnikov. Zraven so zapovedali, naj se prav ta dan ponavlja vsako leto posvetitev človeškega rodu presv. Sreč Jezusovemu, ki so jo papež Pij X. zaukazali za vsako leto.

6. Korist tega praznovanja.

Ko so sv. Oče to zapovedali, naštevajo še koristi, ki si jih od tega javnega češčenja Kristusa Kralja obetajo za Cerkev, za države in za posamezne vernike in doslovno tako-le pišejo:

»Na vsak način bo češčenje božjega gospostva Kristusovega poklicalo ljudem v spomin, da mora Cerkev, ki jo je ustanovil Kristus kot popolno družbo, po svojem prvotnem pravu, kateremu se ne more odpovedati, zahtevati popolno svobodo in neodvisnost od svetne oblasti in da v izvrševanju svoje božje naloge, naj uči, vlada in naj vse one, ki pripadajo kraljestvu Kristusovemu, vodi k večnemu zveličanju, ne more biti odvisna od samovolje drugih. Nadalje mora dati država enako prostost

vsem cerkvenim redovom in družbam obojega spola, ki so za Cerkev in njene višje pastirje velika pomoč, ter se tako mnogo trudijo v razširjanju in utrjevanju kraljestva Kristusovega, bodisi da po redovnih obljubah napovedujejo boj trojni poželjivosti, bodisi da s trudom za večjo popolnost pripomorejo, da se trajno in od dne do dne v novem sijaju svetli in izžareva ona svetost, ki naj je po volji božjega Ustanovitelja posebno znamenje prave Cerkve Kristusove.

Državam bo vsakoletno praznovanje tega praznika resen opomin, da dolžnost, Kristusa javno častiti in mu pokorščino izkazovati, veže ne-le posameznike, ampak tudi občinske predstojnike in vladarje. Tem bo vzbujalo misel na ono poslednjo sodbo, na kateri bo Kristus najbolj strogo kaznoval one velike nepravde, s katerimi se je žalil ne-le tam, kjer je bil pogran iz javnega življenja, ampak tudi tam, kjer je bil iz zaničevanja zanemarjen in nepoznan. Kraljeva čast Kristusova namreč nujno zahteva, da se vsaka država ureja po božjih zapovedih in krščanskih načelih, naj že daje postave, ali izreka razsodbe ali naj izobrazuje mladino po zdravih naukih k nepokvarjenemu življenju.

Zraven tega bodo mogli Kristusovi verniki iz umevanja teh stvari črpati čudovito mnogo moči in kreposti, da bodo svoje duše vodili po pristnih naukih za krščansko življenje. Kajti, če je Kristusu dana vsa oblast na nebu in na zemlji, če so ljudje, ker odkupljeni z dragoceno njegovo krvjo, po novem pravu podvrženi njegovemu gospostvu, ako končno ta oblast obsega vso človeško naravo, je jasno, da ni nobene zmožnosti v nas, ki bi bila od tega gospostva izvzeta. Kraljevati mora Kristus v človekovem razumu, ki je obvezan, da v popolnem ponižanju trajno in trdno pritrdi razodetim resnicam in Kristusovemu nauku, kraljevati mora v volji, ki se mora božjim postavam in zapovedim pokoravati; kraljevati mora v srcu ter zapostaviti naravane poželjivosti, ljubiti pa Boga nad vse in edino le njega se oklepiti; kraljevati mora v telesu in njegovih udih, ki morajo kot orodje služiti notranjemu posvečevanju duš. Če se bo vse to vernikom popolnoma pojasnilo in v premišljevanje predložilo, se bodo bolj lahko za največjo popolnost navdušili.

O da bi sladki jarem Kristusa sebi v zveličanje zaželeli in nase sprejeli vsi, ki so še zunaj, in da bi ga mi vsi, ki smo po usmiljenem sklepu Boga njegovi domačini, ne nosili kakor neko breme, ampak željno, ljubeče in sveto. Iz življenja, uravnanega po zapovedih božjega kraljestva, pa bomo prejeli razveseljivo obilnost vseh dobrih sadov in spoznani od Kristusa kot dobri in zvesti služabniki bomo v njegovem nebeškem kraljestvu z njim vred deležni večne blaženosti in slave.«

Kajne; iz celega srca bomo priznali Kristusa Kraljem svojim, Kraljem naših družin, Kraljem našega naroda in Kraljem vesoljnega sveta, pa mu bomo vsak dan, posebno pa na praznik, posvečen Kristusu Kralju, iznova obljubili vdanost, zvestobo in popolno, neomejeno pokorščino v vseh delih svojega življenja. Amen. Tako naj se zgodi!

Blagoslov Boga Očeta in Sina in svetega Duha naj pride nad vas in naj vedno nad vami ostane!

V Ljubljani, na praznik sv. rožnega venca, dne 7. oktobra 1926.

† Anton Bonventura,
škof.

Opomnja. Praznik na čast Kristusu Kralju je letos v nedeljo, dne 31. oktobra. Praznuje naj se tako slovesno, kakor je predpisano za največje praznike v letu.

Dušni pastirji, oznanite ta novi praznik že v nedeljo poprej. Oznanilu dodajte par stavkov, s katerimi bi pomen praznika pojasnili in povejte, da bolj natančno pojasnilo prinaša škofov pastirski list, ki se bo čital na praznik.

Pastirski list naj se prečita na praznik sam.

Posvetitev presv. Srcu Jezusovemu, ukazana od sv. Očeta papeža Pija XI. za ta praznik, naj se izvrši kot sklep slovesne službe božje, in sicer po formuli, določeni od svete kongregacije za obrede z dne 17. oktobra 1925 (Škof. list 1925, str. 95 i. d.) ter rešitvi iste kongregacije z dne 28. aprila 1926 (glej takoj naslednjo objavo [66, 1] v tej številki Škof. lista).

† Anton Bonventura,
škof.

66.

IZ „ACTA APOSTOLICAE SEDIS“ l. 1926.

1.

O posvetitvi človeškega rodu presv. Srcu Jezusovemu.

(A. A. S. 1926, str. 319.)

D u b i a

Circa generis humani consecrationem Sacratissimo Cordi Jesu.

Sacrae Rituum Congregationi sequentia dubia pro opportuna solutione proponuntur:

Pius Papa X s. m. per Decretum generale Sacrae Congregationis Indulgentiarum, diei 22 augusti 1906, mandavit, ut singulis annis, die festo Sacratissimi Cordis Jesu, in omnibus parochialibus templis, nec non in illis in quibus idem festum agitur, coram Sanctissimo Sacramento publicae adorationi exposito, formula Consecrationis generis humani Sacratissimo Cordi Jesu recitaretur, additis Litanis in honorem eiusdem Sacratissimi Cordis.

Sanctissimus autem Dominus noster Pius Papa XI per Litteras Encyclicas »*Quas primas*«, diei 11 decembris 1925, praecepit, ut postremo mensis octobris dominico die, in festo scilicet Domini nostri Jesu Christi Regis, generis humani Consecratio Sacratissimo Cordi Jesu quotannis renovetur, quam Pius Papa X s. m. singulis annis iterari iusserat, adhibita tamen Consecrationis formula, quam Sacra Rituum Congregatio per Epistolam diei 17 octobris 1925 ad Ordinarios transmisit, ut die 31 decembris eiusdem anni recitaretur.

Hinc quaeritur:

I. An etiam in festo Sacratissimi Cordis Jesu peragenda sit consecratio generis humani, et in casu affirmativo quanam formula adhibenda sit?

II. An in festo Domini nostri Jesu Christi Regis, praeter Consecrationis formulam, recitandae sint Litaniae de Sacro Corde Jesu?

Et Sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis voto, propositis dubiis respondendum censuit:

Ad I. Quoad primam partem: Ad libitum; quoad secundam partem: adhibenda est formula per Epistolam diei 17 octobris 1925 ab hac Sacra Congregatione ad Ordinarios transmissa.

Ad II. Affirmative.

Atque, approbante SSmo Domino Nostro Pio Papa XI, ita rescripsit atque declaravit. Die 28 aprilis 1926.

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,

S. R. C. Praefectus.

L. + S.

Angelus Mariani, Secretarius.

2.

O postavljanju kipa presv. Srca Jezusovega na oltarju sv. R. T.

(A. A. S. 1926 str. 291.)

D u b i a

circa imaginem vel statuam SSmi Cordis Jesu in altari SSmi Sacramenti collocatam.

Sacrae Rituum Congregationi pro solutione opportuna exposita sunt sequentia dubia, nimirum:

I. An statua, repraesentans Dominum Nostrum Jesum Christum detecto Corde, collocari possit in altari ubi permanentiter custoditur Sanctissima Eucharistia, non tamen supra tabernaculum, sed retro, apud parietem?

Et quatenus negative ad I:

II. An supradicta statua, repraesentans Dominum Nostrum Jesum Christum, detecto Corde, perpetuo exponi valeat in aedicula facta in pariete apud quem exstat altare, in quo permanentiter custoditur Sanctissima Eucharistia?

Et Sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, propositis quaestionibus respondendum censuit: Affirmative ad utrumque, iuxta prudens Ordinarii iudicium.

Atque ita rescripsit ac declaravit; servatis servandis, die 23. Aprilis 1926.

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,

S. R. C. Praefectus.

L. + S.

Angelus Mariani, Secretarius.

3.

O obliki cerkvene obleke.

(A. A. S. 1926, str. 58.)

D u b i u m

De forma paramentorum.

A Sacra Rituum Congregatione nuper exspostulatum est: »An in conficiendis et adhibendis paramentis pro Missae sacrificio sacrisque functionibus liceat recedere ab usu in Ecclesia recepto, aliumque modum et formam etiam antiquam inducere?«

Et Sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, omnibus perpensis, respondendum censuit: »Recedere non licere inconsulta

Apostolica Sede; iuxta Decretum seu Litteras circulares Sacrae Rituum Congregationis ad Rmos Ordinarios datas sub die 21 augusti 1863.«¹

Atque ita, Summo Pontifice Pio XI approbante, rescripsit, declaravit et servari iussit, die 9 decembris 1925.

† **A. Card. Vico**, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Praefectus.

L. + S.

Alexander Verde, Secretarius.

¹ En harum litterarum exemplum:

Rme Domine uti Frater.

Quum, renunciantibus nonnullis Rm's Episcopis aliisque Ecclesiasticis et Laicis viris, Sanctam Sedem non lateret quasdam in Anglia, Galliis, Germania et Belgio Dioeceses immutasse formam sacrarum vestium, quae in celebratione Sacrosancti Missae Sacrificii adhibentur easque ad stylum quem dicunt gothicum elegantiori quidem opere conformasse; Sacra Congregatio legitimis pro tuendis Ritibus praeposita super huiusmodi mutatione accuratum examen instituit haud praetermisit.

Ex hoc porro examine, quamvis eadem Sacra Congregatio probe nosceret sacras illas vestes stylum gothicum praeseferentes paecipue saeculis XIII, XIV et XV obtinuisse, aequae tamen animadvertit Ecclesiam Romanam aliasque latini ritus per orbem Ecclesias, Sede Apostolica minime reclamante, a saeculo XVI, nempe ab ipsa propemodum Concilii Tridentini aetate, usque ad nostra haec tempora illarum reliquisse usum; simulque, eadem perdurante disciplina necnon Sanctae Sede inconsulta, nihil innovari posse censuit, ut pluries Summi Pontifices in suis edocuerit Constitutionibus, sapienter momentes mutationes istas, utpote probato Ecclesiae mori contrarias, saepe perturbationes producere posse, et fidelum animos in admirationem inducere. Sed quoniam Sacrorum Rituum Congregatio arbitratur alicuius ponderis esse posse rationes, quae praesentem immutationem persuaserunt, hinc, audito Sanctissimi Domini Nostri Pii Papae IX oraculo, verbis amantissimis invitare censuit Amplitudinem Tuam, ut, quatenus in Tua Dioecesi huiusmodi immutationes locum habuerint, rationes ipsas exponere velis, quae illis causam dederunt.

Interim Amplitudini Tuae fausta omnia a Domino adprecor.

Amplitudinis Tuae

Romae die 21 augusti 1863.

Uti Frater

C. Ep. Portuen. et S. Rufinae **Card. Patrizi**, Praefectus.

D. Bartolini, Secretarius.

4.

O sežiganju mrličev.

(A. A. S. 1926, str. 282.)

Suprema Sacra Congregatio S. Officii

ad omnes locorum Ordinarios cum Apostolica Sede pacem et communionem habentes: De crematione cadaverum.

I n s t r u c t i o.

Cadaverum cremationis praxi nonnullis in regionibus, posthabitis iteratis Sedis Apostolicae in contrarium declarationibus atque ordinationibus, in dies, ut relatam est, invalescente, ne tam gravis abusus, ubi iam obtinuit, confirmetur aliove extendatur, Suprema haec Sacra Congregatio Sancti Officii muneris sui

esse ducit locorum per orbem Ordinariorum hac super re attentionem denuo instantiusque, probante SSmo Domino Nostro, excitare.

Et primo quidem, quum non pauci, etiam inter catholicos, barbarum hunc morem, nedum christianae sed et naturalis erga defunctorum corpora pietatis sensui constantique Ecclesiae, inde a primis eius initiis, disciplinae plane repugnantem, veluti unum e potioribus hodierni, ut aiunt, civilis progressus scientiaeque valetudinis tuendae meritis celebrare non dubitent; haec eadem Sacra Congregatio christiani gregis Pastores quam vehementissime hortatur ut concreditas sibi oves omnimodis edocendas curent hoc reapse consilio a christiani nominis hostibus cadaverum cremationem laudari ac propagari ut, animis a mortis consideratione speque corporum resurrectionis paulatim aversis, materialismo sternatur via. Quamvis igitur cadaverum crematio, quippe non absolute mala, in extraordinariis rerum adiunctis, ex certa gravique boni publici ratione, permitti queat et revera permittatur; communiter tamen ac veluti ex regula ordinaria eidem operam vel favorem praestare, impium et scandalosum ideoque graviter illicitum esse nemo non videt; meritoque proinde a Summis Pontificibus pluries, novissime vero per recens editum Codicem iuris canonici (can. 1203, § 1) reprobatum fuisse ac reprobari.

Ex quo etiam patet quod, etsi iuxta decretum diei 15 decembris 1886 (Collect. P. F., n. 1665). Ecclesiae ritus et suffragia non inhibeantur »quoties agatur de iis quorum corpora non propria ipsorum sed aliena voluntate cremationi subiiciuntur«; quum tamen id (ut in ipso decreto expresse adnotatur) eatenus valere tenendum sit, quatenus per opportunam declarationem »cremationem non propria defuncti sed aliena voluntate electam fuisse« scandalum efficaciter removeri queat, sicubi specialia rerum temporumque adiuncta id sperare non sinant, funerum ecclesiasticorum hoc quoque in casu prohibitionem integram manere dubitari non potest.

Valde autem longe a veritate abesse, evidenter, dicendi sunt qui, ex speciosa ratione quod aliquem religionis actum defunctus, dum viveret, exercere solitus esset vel quod ultimo vitae momento pravam voluntatem forte retractare potuerit, licitum censent exsequias ecclesiasticas eidem, praesente cadavere, de more persolvere, licet hoc postea, ex propria ipsius defuncti dispositione, sit igni tradendum. Quum enim de hac coniectata retractatione nihil certo constare queat, nullam ipsius in foro externo rationem haberi posse palam est.

Vix vero notatu dignum videtur, omnibus hisce in casibus in quibus non licet pro defuncto funebria ecclesiastica celebrare, ne licere quidem eius cineres sepultura ecclesiastica donare vel quomodocumque in coemeterio benedicto asservare; sed ad praescriptum canonis 1212 in separato loco esse reponendos. Quodsi forte civilis loci auctoritas, Ecclesiae infensa, vi contrarium exigat, ne desint sacerdotes ad quos spectat, qua par est animi fortitudine, huic apertae Ecclesiae iurium violationi obsistere, emissaque congrua protestatione, ab omni abstineant interventu. Tum, data occasione, praestantiam, utilitatem ac sublimem ecclesiasticae sepulturae significationem seu privatim seu publice praedicare ne cessent, ut fideles, Ecclesiae intentionem apprime docti, a cremationis impietate deterreantur.

Et quoniam, denique, haec omnia ad optatum finem, nisi viribus unitis, haud facile erit deducere; mens Sacrae Congregationis ut diversarum regionum ecclesiasticarum Superiorum Antistites, si quando res id exigat, penes proprium Metropolitanam convenientes, insimul exquirant, discutiant, statuunt quid ad rem magis opportunum in Domino iudicaverint; et de consiliis hac super re simul iunctis deque eorum executione atque effectu Sanctam Sedem deinde informent.

Datum Romae ex Aedibus Sancti Officii die 19. junii 1926.

R. Card. Merry de Val.

SLOVSTVO.

Sveti Alojzij. Študije in pesmi. Silvin Sardenko. — Mala 4° (292 strani).

Knjiga obsega deset študij iz posameznih dob zunanjega in notranjega življenja sv. Alojzija: učenec, vitez, angel, apostol, mojster, romar, mučenec, redovnik, svetnik, vzornik (str. 10—122). Tem razpredelkom odgovarjajo pesmi (str. 127—164). Na koncu so dodatki (str. 267—292), ki pojasnjujejo študije in pesmi.

O pomenu in namenu knjige pravi pisatelj oziroma pesnik v uvodu, da hoče biti ta knjiga eden izmed kaŕipotov na poti v večnost ob zgledu sv. Alojzija, ki je izredno lepo umel besede Gospodove »Pojdi za menoj!«. Nadalje piše: »V naših srcih se vzbudi hrepenenje, da bi postali podobni Potniku, ki je šel pred nami, da bi postali živa podoba Kristusova. To hoče ta knjiga. Govori preprostim, plemenitim dušam, tudi, če so doslej jadrale v drug pristan. Z jasnimi očmi in s toplimi stihmi nam hoče približati in prikupiti podobo slovečega mladega večnostnega potnika, ki se nam je zdel doslej tako tuj in oddaljen. Ako se bo vsaj nekoliko udomačil v naših srcih in nazorih o svetništvu, bo to najlepše proslavljen spomin dvestoletnega svetništva svetega Alojzija. Kakor rahla božja rosa na vrtove naj pade po teh pesmih njegovo življenje v naše duše s prijateljsko besedo: »Nolite timere, ego sum! Nikar se ne bojte, vaš brat sem!«

Pričujoča knjiga je veliko premišljala in pomišljala, preden je izšla na beli dan, na belo pot. Vsa drugačna je, kakor so sicer njene sestre, pesniške zbirke in književna dela. Ni tako resna in umerjena kakor druge tovrstne knjige, marveč je vesela in se smeje in poje v ta svet. Pesmi so polne toplote, ne v književnem smislu, marveč polne gorke vdanosti do visoke misli, ki jo predstavlja sveti Alojzij.

V pesmih je začrtana pot, ki jo je hodil potnik iz mesta in z gradu Castiglione: Njegovi vrtovi z Madonno, njegovi dvori, njegovi boji, njegove samote, njegove postaje, njegove muke, njegove zmage in njegov konec. Ni življenjepisa v navadnem pomenu besede, kar dovolj že razodeva oblika sama. Vendar pa te slike in pesmi niso fantastična pretiravanja, sanjarjenja, prazne domišljije, marveč kolikor so mogli postreči zanesljivi viri — prava podoba in bistvo svetega Alojzija. In čeprav so svete pesmi, vendar niso in nočejo biti retorika, kakor so žal, mnogokrat naše novejšje cerkvene svetniške pesmi.

Naloga te knjige je: približati mojstra učencem, vzornika mladini; podati končno zaključke dolgoletnih raziskav o razmerah, v katerih se je rodil in vzgajal in spopolnil sveti Alojzij.

Kar zadene njegovo dobo, podaja knjiga kratek izvleček tega, kar so dognali raziskave, ki jim je bil študij te dobe življenjska naloga.

Pripomnja k dodatku LXXV.: Papež, ki je naslikan na Raffaelovi sliki čudeža v Bolzeni, v staneah v Vatikanu, ni Sikst IV., ampak Julij II.

Spoved malih grehov (pogostna spoved). Spisal p. F. Scharsch, O. M. I., priredil dr. Frančišek Jerè. — Mala 8° (180 strani). Ljubljana, 1926. Založila Prodajalna KTD, H. Ničman. — Cena Din 25.—.

Izvirnik, po katerem je prirejena ta slovenska knjiga, P. Ph. Scharsch, O. M. I., Devotionsbeichte, (Vier-Quellenverlag, Leipzig) je izšla že v štirih izdajah. Knjiga je izredno lepa in uporabna. Tudi duhovnikom-spovednikom bo vedela mnogo koristnega povedati. Zato je vsega priporočila vredna.

Bernik Franc, Z nekdanje Goričice. — 8° (190 strani, 32 slik). Samozaložba. 1925.

K tej knjigi je izročil g. škof. arhivar duh. svetnik Franc Pokorn škof. ordinariatu sledeče poročilo:

Ta knjiga, kakor pravi pisatelj sam, je le nekako izpopolnilo knjige »Zgodovina fare Domžale«. Kar je ondi premalo zgodovinskega izdal, je v pričujoči 190 strani obsegajoči knjižici dodal v toliki obilici, da bi rekel, da je skoraj preveč zašel v splošne zgodovinske dogodke, katere potem domnevaje spravlja v zvezo tudi z Goričico. Obravnava pa vendar dogodke bolj bližnje okolice Goričice, kar bode tamošnje prebivalce nagibalo, da bodo radi čitali knjigo. Vendar pa moram opozoriti na nekatere pomote in nedostatke, ki motijo in bi se utegnili drugod ponavljati.

Na str. 32 omenja pisatelj M. Slekovca, ki šteje Črnomelj (1228) med najstarejše fare na Kranjskem. To smemo le relativno vzeti. Saj vemo, da so najstarejše fare na Kranjskem: Stara Loka, Bela cerkev, omenjeni že leta 1074., Št. Vid nad Ljubljano 1085., pa še druge, četudi se v aktih omenjajo šele pozneje. Na isti strani navaja tudi Benkoviča, ki pravi, da je bila le semtertja kaka misijonska postaja, prava župnija pa menda le v kakem mestu. To je le njegovo osebno mnenje brez dokazov. Stara mesta so bila večinoma le trdnjave za varstvo pred sovražnikom, neprimerne za župnije v smislu sedanjega časa. Zato so bile župnije le zunaj mest, kakor Stara Loka — mesto Loka, Št. Peter pri Ljubljani — Ljubljana mesto, Rodine — Radovljica, Leskovec — Krško,

Stari trg — Lož, Nevlje — Kamnik, Šmartin — Kranj. K strani 33. bi glede starosti mengeške župnije pripomnil, da so cerkve s patroni: Sv. Jurij, Sv. Mihael, Sv. Martin, Sv. Peter, Sv. Vid najstarejše, katerih zgradbe segajo gotovo v misijonsko dobo, torej tudi župnije, ki so se kmalu ustanovile pri njih. Župnik mengeški (str. 48) ni bil kanonik Scarlich leta 1639, ampak je tega leta prejel le mengeški beneficij sv. Andreja, ker župnik je bil Baltazar Wüz de Glainiz (1638.—1650.). Volbenk Karel Schüffrer (Schüffer) je pastiroval v Mengšu v letih 1741.—1767. Obdržal je župnijo še potem, ko je leta 1757. bil imenovan za stolnega kanonika v Ljubljani. Za njim je nastopil dne 25. aprila 1767. pl. Rastern kot nadžupnik v Mengšu. Franc Fik (str. 49) je dobil župnijo leta 1868. o sv. Juriju in jo vodil eno leto. Bil je vedno v prepiru s kapitljem, pa je kot neposlušen moral resignirati in je o sv. Juriju 1869. odšel nazaj na Koroško, odkoder je prišel v Mengeš. Na strani 121 pravi g. pisatelj po Dimitzu (IV. 149.), da so l. 1723. Turki umorili župnika Janeza Stariho v Semiču. To se je zgodilo dne 17. julija 1720., torej 3 leta prej. Pa to niso bili Turki, kot taki, ampak oboroženi roparji, obmejni hajduki, Uskoki, jako izvrstni tekači, ki so prišli v Semič čez Smuk, odšli pa proti Črnomlju. In župnik ni bil Janez, ampak Matija Stariha, ki so ga z žarečimi verigami vlačili po župnišču; naposled je eden vsega onemoglega ustrelil, drugi pa mu glavo odsekal. Kaplan Janez Jasen pa se je rešil s tem, da se je skril v peč, odkoder je poslušal govorjenje hajdukov. Isto velja glede roparskih napadov na Kostanjevico l. 1736. K str. 152. bi pripomnil, da so Lambergi bivali na Kranjskem že l. 1343. in ne šele l. 1360. prišli v deželo, kakor piše pisatelj. To potrjujejo listine v deželnem muzeju v Ljubljani.

Končno pa izjavljam, da je knjižica lep prispevek k domači krajevni zgodovini in da se prav prijetno bere.

68.

KONKURZNI RAZPIS.

Razpisuje se župnija G o r a pri Sodražici.

Pravilno opremljene prošnje je nasloviti na škofijski ordinariat v Ljubljani.

Kot zaključni rok za vlaganje prošenj se določa 5. november 1926.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 13. oktobra 1926.

Vsebina: 65. Anton Bonaventura, škof, pastirski list o Kristusu Kralju. — 66. Iz „Acta Apostolicae Sedis“ l. 1926. — 67. Slovtvo. — 68. Konkurni razpis.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Dostal. — Za Jugosl. tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.